

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Geoekologija i turizam

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:**3. Ciklus studija:**

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

6

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Nema

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti studijskog programa Turizmologija

8. Trajanje / semestar:

1

3

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

4

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

1

10. Fakultet:

Prirodno-matematički fakultet

11. Odsjek / Studijski program:

Geografija / Turizmologija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Sabahudin Smajić, vanredni profesor

13. E-mail nastavnika:

sabahudin.smajic@untz.ba

14. Web stranica:

<http://www.pmf.untz.ba/>

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- utvrditi mjesto i ulogu geoekologije u sistemu geografskih nauka i nauka o životnoj sredini;
- sagledati geografski prostor kao životnu sredinu, kroz geoekološke procese, sisteme i neravnoteže;
- usvojiti pojmovno-terminološki sistem, osnovne definicije i temeljne teorije geoekologije;
- shvatiti prirodnu i geografsku sredinu, planetarnu ugroženost životnog staništa živog svijeta i posljedica po okoliš;
- sagledati stanja onečišćenosti geografske sredine, kako na lokalnom tako i na globalnom nivou u svrhu efikasnijeg razvoja turističke ponude; spoznati suštinu prirodnih i antropogenih uticaja na životnu sredinu;
- prezentovati znanja o funkcionalnoj složenosti sistema savremenog turizma i mjestu životne sredine u tom sistemu;
- upoznati studente sa međuslovljenošću turizma i zaštite životne sredine, odnosno rastu značaja geoekoloških faktora za uspješno i dugoročno turističko privređivanje; izvršiti analizu pozitivnih efekata turizma na životnu sredinu, kao faktora transformacije i oplemenjavanja geoprostora.

16. Ishodi učenja:

Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti će:

- poznavati i razumijeti pojmovno-terminološki sistem, osnovne definicije i temeljne teorije geoekologije, te njene interakcije sa turizmom;
- definisati odnos prema životnoj sredini kroz popularizaciju ključnih geoekoloških procesa i problema;
- analizirati i tumačiti naglašen uticaj geoekoloških faktora neravnoteža u životnoj sredini;
- razumjeti i analizirati uzajamne veze i odnose geokomponenta u geosistemu i prognozirati razvoj geoekoloških procesa;
- identificirati, analizirati i tumačiti uzročnike i posljedice geoekoloških neravnoteža na lokalnom, regionalnom i globalnom nivou;
- razumijeti suštinska pitanja, veze i zakonomjernosti međuodnosa turizma i životne sredine;
- usvajanje znanja o značaju zaštite životne sredine za stabilno i dugoročno turističko privređivanje, sa posebnim akcentom na mjerama zaštite turističkog prostora;
- izgradnja kompetencija studenata za adekvatno vrednovanje geoekoloških faktora pri donošenju odluka o projektima razvoja turizma.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

Osnove shvatanja životne sredine i turizam. Geografija, (geo)ekologija i turizam. Osnove planetarnih sistema i sistemnost životne sredine. Metode i metodologija geoekoloških istraživanja. Fizičkogeografska obilježja prostora kao segment životne sredine. Biodiverzitet i geodiverzitet kao segment geoekoloških istraživanja. Zaštita prirode, kategorije zaštićenih područja i njihov značaj u geoekološkim sistemima. Stanovništvo, naselja i privreda i životna sredina. Geografija i održivi razvoj. Geoekološke neravnoteže i njihove posljedice-osnovna načela. Geoekološke neravnoteže u atmosferi - postojanost i promjenljivost atmosfere, horizontalna struktura. Izvori zagađivanja zraka, temperaturne inverzije i aerozagađivanja. Globalne promjene klime. Globalni fenomeni zagađivanja zraka - efekat staklene bašte, ozonske rupe, kisele kiše. Hidrosferni kompleks i njegovo zagađivanje. Zalihe vode na Zemlji i potrošnja vode. Zagađenost voda, osnovni pravci zaštite i projekcija korišćenja u budućnosti. Pedosferni kompleks - zagađivanje i degradacija. Odnos prirodne i antropogene erozije tla. Osnovni geografski pravci zaštite tla i landšafta. Osnovni problemi degradacije biosfernog kompleksa. Osnovni pravci zaštite biosfere. Menadžment životne sredine - aktivnosti, upravljanje, pokret za zaštitu životne sredine, GIS. Međuslovljenost turizma i životne sredine. Uticaji turizma na životnu sredinu. Značaj životne sredine za održivi razvoj turizma. Terenska nastava: posjeta zaštićenom području 15 h.

18. Metode učenja:

Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje.

Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logički, društveni i samostalni.

U cilju efikasnog izvođenja nastave, postizanja ishoda učenja i kompetencija studenata, planirane su sljedeće metode uspješnog učenja: Metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije i ilustracije, metoda razgovora u obliku pitanja i odgovora ili u obliku rasprave, tekstualna metoda i metoda praktičnog rada.

Predavanja se uglavnom izvode frontalnim oblikom rada uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja, uz aktivno učešće i diskusije studenata.

Auditorne i praktične vježbe uključuju: frontalni rad, rad u grupama i parovima, individualni rad, te rad na terenu. Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.

19. Objašnjenje o provjeri znanja:

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova (Odjeljak 20.)

Za prisustvo na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Maksimalan broj od 5 bodova dobivaju studenti koji nisu ili su jednom izostali, 4 boda dobivaju studenti koji su izostali 2 puta, 3 boda studenti koji su izostali 3 puta, a studenti koji su izostali više od tri puta ostvaruju 0 bodova.

Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Aktivnost studenta se vrednuje njegovim angažmanom u nastavnom procesu (predavanjima i vježbama).

Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu test (prvi parcijalni/međuispit) koji obuhvata do tada obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od pitanja i zadataka višestrukog izbora, jednostavnog prisjećanja ili esejskih pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Na kraju semestra studenti pismeno polažu test (drugi parcijalni/ međuispit) koji obuhvata obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od istog tipa pitanja i zadataka kao i prvi parcijalni ispit. Odgovori se boduju na identičan način kao na prvom parcijalnom ispitu. Student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime se postiže ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit.

U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja nastavnog predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno, najkasnije, u posljednjoj - 15 sedmici predavanja. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova.

Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na pet izvučenih pitanja iz programa nastavnog predmeta obrađenog na predavanjima i vježbama. Ovom provjerom znanja student može maksimalno ostvariti 50 bodova. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student natpolovično odgovori na sva postavljena pitanja. Način polaganja popravnog i dodatnog popravnog ispita identičan je načinu polaganja završnog ispita. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 boda.

20. Težinski faktor provjere:

Ocjena na ispitu sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali:

Kriterij	Broj bodova	Osvojen broj bodova	Ocjena	ECTS ocjena
Urednost pohađanja nastave	0-5	< 54	5	F
Aktivnost na nastavi	0-5	54 - 64	6	E
Testovi tokom nastave	0-30	65 - 74	7	D
Seminarski rad	0-10	75 - 84	8	C
Završni ispit	25-50	85 - 94	9	B
Ukupno	25-100	95 - 100	10	A

21. Osnovna literatura:

1. Stojanović, V., Pavić, D., Pantelić, M. (2014). Geografija životne sredine. Novi Sad: Prirodno-matematički fakultet, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo.
2. Marsh, W., Kaufman, M. (2013). Physical Geography: Great System and Global Environments. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Crnogorac, G., Spahić, M. (2012). Osnovi geoekologije. Banjaluka: Artprint.
4. Huddart, D., Stott, T. (2010). Earth Environments: Past, Present and Future. Liverpool: John Wiley & Sons, Ltd.
5. Jovičić, D. (2010): Turizam i životna sredina. Beograd: TON-plus.
6. Marsh, W., Grossa, J. (2002). Environmental Geography: Science, Land Use and Earth System. New York: John Wiley & Sons, Inc.
7. Müller, H. (2004). Turizam i ekologija: povezanost i područja djelovanja. Zagreb: Masmedia.
8. Stanković, M.S., (2008). Turistička geografija. Beograd: Zavod za udžbenike.

22. Internet web reference:

1. <http://fhmzbih.gov.ba/>
2. <http://www.physicalgeography.net/>
3. <http://www.worldbank.org/eapenvironment>
4. <http://geografija.ba/geografija/>
5. World Tourism Organisation - UNWTO. www.e-unwto.org
6. World Travel and Tourism Council - WTTC. www.wttc.org

23. U primjeni od akademske godine:

2022/2023

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV:

27.09.2022